

Nr 284.

Av herrar **Henriksson** och **Arnemark**, om engångsersättning åt vissa droskägareänkor för förlorade utkomstmöjligheter.

För rätt att, som den officiella benämningen lyder, utöva yrkesmässig automobiltrafik för personbefordran erfordras i Stockholm som bekant tillstånd av överståthållareämbetet. Innan bilismen tagit den omfattning, som den nu har, bestodo inga svårigheter att erhålla dylikt tillstånd. Det var vanligt att rättigheterna gingo i handeln som annat välfånget gods. Den, som önskade komma i åtnjutande av tillstånd att yrkesmässigt utöva automobiltrafik för personbefordran, kunde av någon, som innehade dylik rättighet, genom köp förvärva en sådan och därvid utgå ifrån att få köpet så att säga sanktionerat av överståthållareämbetet därigenom att rättigheten av överståthållareämbetet i vanlig ordning överlämnades till honom. En fördel var onekligen förknippad därmed så tillvida att rättighetsinnehavaren, därest han av sjukdom eller ålderdom icke vidare hade förmåga att fortsätta sin näring, kunde påräkna att som resultat av sitt livs möda erhålla ett belopp, som åtminstone i någon mån kunde förslå till hans försörjning. Under den hektiska tiden omedelbart efter kriget stego priserna å rättigheterna. I och därmed att valutan devalverades kommo de köpesummor, som betalats för rättigheterna, att i flera fall framstå som fantastiskt uppdrivna. En reaktion inträdde. Överståthållareämbetet har nu med stöd av sin befogenhet att tilldela och indraga rättigheter gått till motsatt ytterlighet. I och med rättighetsinnehavarens död ställes numer hans rättighet så att säga på avskrivning. Efter en kortare tid, i gynnsammaste fall tre år efter frånfället, indrages avlidens rättighet obönhörligt utan något som helst hänsyntagande till hans efterlevande.

Två kategorier efterlevande hava opponerat sig mot den behandling, för vilken de blivit utsatta, då de genom rättighetsindragningen se sig utan varje egen förskyllan berövade sitt levebröd. Den ena kategorien är änkorna efter avlidna rättighetsinnehavare. Den andra kategorien är sådana söner till rättighetsinnehavare, som, då faderns arbetskraft på grund av ålderdom eller sjukdom blivit nedsatt, arbetat i rörelsen och genom sina insatser i densamma mer eller mindre på eget ansvar uppehållit rörelsen och försörjt föräldrarna samt vid faderns frånfälle hunnit bilda familjer och kommit så långt in i medelåldern, att annan jämförlig anställning är svår att erhålla. Båda dessa kategorier, droskägareänkorna och droskägaresönerna, hava genom överståthållareämbetets förfarande ställts i ytterst beklagansvärd belägenhet.

Den, som i Stockholm erhåller rättighet att utöva yrkesmässig automobiltrafik för personbefordran, har i allmänhet uppnått en ganska hög ålder. Rörelsens utövande är jämförelsevis kapitalkrävande. För personer i den ekonomiska ställning, varom det här rör sig, är förvärvet av en eller två bilar ett betydande kapitalutlägg. Härtill komma sedan ekonomiska engagemang för garage och reparationer samt annat, som sammanhänger med rörelsens utövande. Vid rättighetshavares frånfälle får som nämnts enligt den praxis, som av överståthållareämbetet i Stockholm numera införts, änkan i gynnsammaste fall under tre år fortsätta rörelsen. Tanken är att rörelsen under denna tid skall kunna avvecklas. De, som förfäktat denna mening, hava emellertid icke satt sig in i den verkliga situationen. Att under loppet av tre år avveckla en droskrörelse är praktiskt taget omöjligt. Det för rörelsen behöfliga materialet måste förnyas eller åtminstone vidmakthållas, vilket drager betydande omkostnader. De anspråk, som ställas å de automobildroskor, som användas för personbefordran i Stockholm, äro jämförelsevis höga. Men vidare. Att genom försäljning av materialet kunna återfå något av däri nedlagt kapital är uteslutet. Ett känt förhållande är ju att gamla bilar vid försäljning överhuvud taget inbringa endast obetydlig köpesumma, något som i alldeles särskild grad gäller bilar, vilka använts i drosktrafik. Det är i själva verket ett känt förhållande, att sådana bilar äro i det närmaste osäljbara. Från överståthållareämbetets sida uppställas icke några som helst anspråk därå, att tillträdande rättighetsinnehavare skola lämna någon lösen eller annan ersättning för den i rörelsens utövande liggande good-willen. Utövändet av droskrörelse är icke på något sätt ett lukrativt näringsfång. Tvärtom måste försörjningsmöjligheterna inom yrket obetingat betecknas såsom knappa. En rättighetsinnehavare torde alltså, särskilt därest han har familj, icke kunna förväntas hopspara några som helst medel för efterlevandes försörjning. Som regel torde det vara ett nödtvång för honom att i rörelsen investera allt, vad han kan samla. Vanligen torde hans rörelse komma att bliva belastad med skulder därutöver. Resultatet härav är att, då rättighetsinnehavare avlider och rörelsen måste avvecklas, hans änka står utan försörjning. Detta har också i högsta grad visat sig vara fallet i Stockholm beträffande de tretton avlidna rättighetsinnehavare, vars änkor fråntagits rörelserna. Deras ekonomiska situation efter ett strävsamt liv, där de vid mannens sida fyllt sina plikter — ofta till och med under mannens ålderdom eller sjukdom skött hans rörelse — är i många fall upprörande.

Det torde här icke vara skäl att närmare ingå på de principer, vilka legat till grund för den praxis, som överståthållareämbetet numera tillämpar. Det torde dock kunna ifrågasättas, huruvida icke billighetsskäl tala för att de, som blivit offer för en ordning, vilken icke förelåg, då de inträdde i rörelsen och med vilkens framträdande de aldrig räknat, böra i någon mån soulageras för sina förluster och icke fullständigt blottställas genom åtgärder från det allmännas sida.

De här ifrågavarande droskägareänkorna äro:

- 1:o) Fru Klara Regina Andersson, född Larsson, Idungatan 4, Stockholm; född 1888.
  - 2:o) Anna Emilia Berglöf, född Eriksson, Birger Jarlsgatan 131 B, Stockholm; född 1887.
  - 3:o) Alma Mathilda Wilhelmina Cederberg, född Svanström, Kyrkogårdsvägen 145, Enskede; född 1876.
  - 4:o) Judith Margareta Holm, Polhemsgatan 29, Stockholm; född 1894.
  - 5:o) Edla Mathilda Jansson, Estlandsgatan 112, Enskede; född 1872.
  - 6:o) Lovisa Eleonora Karlsson, född Blomberg, Karlbergsvägen 61, Stockholm; född 1879.
  - 7:o) Lovisa Karolina Käck, Sveavägen 121, Stockholm; född 1870.
  - 8:o) Edith Lovisa Lindh, född Svanström, Svandammsvägen 4, Midsommarkransen; född 1883.
  - 9:o) Margareta Magnusson, Kungsholmsstrand 169, Stockholm; född 1907.
  - 10:o) Ida Charlotta Nilsson, Karlsviksgatan 6, Stockholm; född 1884.
  - 11:o) Elin Mathilda Pettersson, Uppsalavägen 30, Tureberg; född 1879.
  - 12:o) Ester Theresia Sjöblom, född Gustavsson, Ansgariigatan 1, Stockholm; född 1880.
  - 13:o) Elvira Svensson, Völundsgatan 11, Stockholm; född 1900.
- Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att här uppräknade tretton droskägareänkor av allmänna medel tillerkännas en engångsersättning för förlorade utkomstmöjligheter till belopp, som vederbörande utskott efter prövning av varje särskilt fall kan anse skäligt.

Stockholm den 23 januari 1939.

Torsten Henriksson.

Gustaf Arnemark.